

Prenumerationspris	Utgiven av Svenska Folkförbundet.	Utländet:
1/1 år Kr. 2: -	Ansv. redaktör: Andreas Stahl, Riddaregatan 3, Tallinn. Tel. 431-53.	1/1 år Kr. 3: -
1/2 " " 1: -	Utkommer varannan vecka.	1/2 " " 1:50

Inför svenska dagen.

I dessa dagar försiggår bland svenskarna en medveten och energisk samling kring hjältekonungens minne. Snart stundar den dagen, då miljoner svenskar samlas kring denna enande, stärkande symbol.

I de finlandssvenska tidningarna ha vi läst en cirkulärskrivelse, utsänd från Svenska folkpartiets centralstyrelse, vari detta organ kallar alla finlandssvenskar upp till samling denna dag den 6 nov.

Huru tänka vi estlandssvenskar begå hjältens minne? Naturligtvis såsom föregående år. I alla byar på landsbygden samlas menigheten i skolhusen eller bönehusen. Då glömmas det vardagliga livets split och oenighet; alla äro som en man och tänka samma tanke. —

Det är svenskfolkets största dag, och då får ingen enda fattas. Alla mötas för att gemensamt och i andakt frammana hjältegestalt ur novemberdimmorna vid Lützen.

Mätte Svenska dagen i år blir signalen till en väldig svensk uppmarsch, som sannolikt, kommer att äga rum instundande år, då 300 år förflutit sedan Gustaf II Adolf stupade.

S.-I.

Svenskt vetenskapligt samfund i Dorpat.

Under den senaste tiden har man i den svenska studentkretsen i Dorpat umgåtts med planer på att grunda ett svenskt vetenskapligt samfund. Idén har troligtvis utgått från profossorn

Svenska dagen

d. 6 nov. firas i Reval på sedvanligt sätt med samling kl. 20 å Svenska skolan.

Festföredraget hålles av professor **Per Wieselgren** från Dorpat.
Event. tesuering.

i svenska vid universitetet hr P. Wieselgren.

Samfundet skulle i så fall bli en sektion av föreningen Svenska Odlingens Vänner. Därigenom skulle denna estlandssvenskarnas största och äldsta kulturella samslutning få ännu större betydelse och bli mera omfattande.

Det må här tilläggas att planen ej ännu fått definitiv form, men torde så komma att ske i närmaste framtid, varom vi då skola meddela Kustbons läsekrets.

Det må ännu tillsäggas till det föregående att svenskarna och svenskatalande i Dorpat för ett par år sedan grundade en lokal förening till S. O. V. i Dorpat och att denna förening visat en mycket livaktig verksamhet. De fåtaliga svenskarna, som finnas i universitetsstaden ha genom denna sin verksamhet förstått draga till föreningen även flera icke-svenskar, men som dock förstå och tala svenska.

Att föreningslivet på detta sätt med framgång utvecklat är främst f. d. lektorn i svenska Nils-Herman Lindbergs och teol. stud. Hj. Pöhl's förtjänst.

Vi hoppas att vi nästa gång skola kunna lämna närmare upplysningar om det beramade samfundet och hoppas att det skall bli av stor betydelse för den svenska kulturen.

Gåvor.

Av Riksföreningens för svensk hetens bevarande i utlandet Stockholms lokalförening har Svenska gymnasiet i Hapsal och Birkas folkhögskola genom Svenska Legationen fått mottaga var sitt exemplar av bokverket „Svenskarna i Amerika“. Vidare har gymnasiet av Sthlmsföreningen fått mottaga ett antal botaniska planscher.

För gåvorna frambäres härmed ett varmt tack.

S. O. V.

Thomas Alva Edison död.

Söndagen den 18 oktober avled världens störste uppfinnare T. A. Edison.

Det är onödigt att här börja redogöra för hans förtjänster inom den mänskliga kulturen. Nämnas må endast att det knappast finnes någon uppfinning, som ej av Edison förbättrats eller kompletterats på något sätt.

Edisons stoft jordades onsdagen den 21, varvid massor av beundrande människor följde liktåget. Edison blev begravd i West-Orange, där han även levat och verkat största delen av sitt liv.

Ohygglig katastrof på Finska viken.

En rysk u-båt borrhad i sank av tysk ångare.

På lördagsmiddagen inträffade ute på Finska viken en ohygglig olycka. En tysk ångare Gratia borrhade en rysk undervattensbåt i sank. Gratia fick en mycket svår läcka, men försökte med egna krafter taga sig in till Petersburg. Olyckan inträffade alldeles invid fyrskeppet Priemny, 35 sjömil väster om Petersburg. De ryska myndigheterna ha gjort allt för att tysta ned saken. Alla radioanrop förbjöds omedelbart från de ryska kuststationerna då meddelande ingått till vederbörande myndighet om den hemska katastrofen. Enligt vad det uppges skall den förolyckade u-båten ha varit en av de större med en besättning på bortåt 50 man.

SOS-signaler uppfattades i Ulborg.

Klockan 14,35 uppfattade tidningen Karjalas radiostation SOS-signaler från havet. Det var ångaren Gratia, som anhöll om skyndsam hjälp och samtidigt meddelade att den fått svår läcka vid kollision med en rysk undervattensbåt. Den försökte med egna krafter ta sig in till Petersburg. Kort därpå uppfattade man, att någon rysk kuststation förbjöd ångaren att ge ut något meddelande om olyckan. Radiotelerafisten lyckades dock uppfatta några korta detaljer om olyckan, bl. a. var och när den inträffat. Kollisionen hade varit ytterst våldsam. Den tyska ångaren gick med

full fart, när u-båten dök upp strax framför fören på den. Hela förstäven på Gratia revs upp. Den ryska u-båten sjönk ögonblickligen.

Gratia hade den 18 oktober anlänt till Petersburg från Stockholm. Lasten bestod av maskiner. Nu befann den sig på utgående med träläst.

I vattnen kring Priemny ha under de senaste dagarna pågått ryska marinmanövrer. Vid olycksfallet syntes 5 torpedbåtar och 2 kryssare därute.

Fastän radiotelegrafisten på Karjalas redaktion oavbrutet satt vid sin apparat har han icke lyckats snappa upp några nya meddelanden. Gratia följer de ryska kuststationernas föreskrifter om att saken bör hemlighållas. Man vet uållunda inte om ryssarna vidtagit bärgningsförsök och om Gratia lyckats uppnå hamn. Enligt de första korta radiomeddelandena skulle det inte finnas något hopp om att den ryska u-båtens besättning skulle kunna räddas.

I Lloyds register återfinnes en ångare Gratia på 2,068 reg ton byggd 1905. Ägare till fartyget är Eiderwerft Akt. Ges. Tönning.

Som man torde erinra sig inträffade den 22 maj en rysk u-båtskatastrof utanför Åränggrund varvid c:a 35 man gingo en ohygglig död till mötes. De ryska myndigheterna iakttago hela tiden den allra strängaste sekretess, och man fick inte ens veta, om en eller två u-båtar förolyckats.

Lettlandfientliga demonstrationer i Warschau.

Enligt meddelande från Warschau försiggingo därstädes på lördagen fientliga demonstrationer gentemot Lettland.

Demonstranterna utgjordes till största delen av studenter, som ville tåga till Lettiska legationen men förhindrades på vägen av polisen, som spärrat gatan.

När demonstranterna sågo att vägen spärrats för dem utlöste sig deras fientlig mot polska regeringen. Demonstrationen var från början riktad mot lettiska

regeringens åtgärder gentemot polackerna i Lettland.

Runö i film.

Under den gångna sommaren besöktes Runö av den kände estniska filmfografen Luts, som därvid förfärdigade en film av Runö och dess invånare och benämnde filmen „Livet på Runö.“

Filmen är som sådan mycket väl lyckad och påminner livligt om de verkliga förhållandena i runöbornas liv. Det saknas dock ej heller mindre tilltalande moment i densamma och den svenske betraktaren, som väl kän-

ner till Runö och runöborna kan ej undgå den uppfattningen att man velat göra en sensationsaffär av filmen i fråga. På somliga ställen skönjer man t.o.m. en viss ironi och skadeglädje över att det verkligen finnes svenska, som faktiskt leva i sådana ålderdomliga förhållanden. Att det är svenska, som det är fråga om ha vederbörande sorgfälligt undvikit att nämna, men lämnat det åt publiken att avgöra.

Tack.

Hjärtligt tack till den okända vän, som i somras haft vänligheten att från postanstalten i Hapsal prenumerera på Aftonbladets halveckolupplaga för folkskolan invid Birkas.

Med tacksamhet.

A. S-g.
Skolans föreståndare.

I gluggen.

Idrott i riksdagen.

Kustbons läsare torde kanske minnas att för några år sen hade Kustbon en väktare, som då och då satt i gluggen, lät sina små grisögon blicka ut över horisonten och alltid fanns det något, som kunde meddelas allmänheten. Att väktaren under densenare tiden icke låtit höra av sig förbehålles som personlig hemlighet, men för att ära sanningen, som alltid bör högaktas, måste tillstås att jag varit inslumrad i en långvarig dvala. Det var fara värt att jag ännu länge fått slumra, om jag icke häromdagen blivit väckt av ett alldeles enastående skrammel.

När jag, sen jag gnuggats ömnen ur ögonen, rätade mig upp till min gamla glugg såg jag en fassäckande syn. Själva riksdagen höll på att handskas med spritdunkar och det i den utsträckning att det räckte för hela Östersjön. Ingen undran att jag vaknade, för själva skramlet hördes över till Amerika och extra skribenter beordrades hit till vårt lilla land, men det är ju så att Amerika är svagt för allt som heter „the biggest in the World“ och i det här fallet ansågs vi värst. Förmatchen i något omsvept form börjades av en f. d. riksäldste Slaget drabbade dock mest inrikesmi-

nistern och denne ansåg en sådan form ojuste och föredrog hela spritsmugglingsfrågan som redan mångfaldiga gånger vidrörts i pressen och svarade med en trumeld av slag, varav åtskilliga s. k. krokslag. Ministern var av den åsikten att med detsamma slå motståndaren „groggy“, men motpartens anhängare, som ville visa sig vara dugliga medlemmar i sitt förbund, sände ut nya kämpar vilka utan barmhärtighet störtade sig in i den sora bataljen, och efter alla konstens regler delade ut slag på slag. Denna match har nu pågått i två sammanträden, men för min del anser jag att matchen ännu är oavgjord och väntar med spänning på nya finesser från båda parterna. Det kan icke vara annat än till båtнад för den stora saken, att allmänheten mer och mer blir upplyst om, hur sådana saker behandlas. *— Vaktaren.*

Berlintidningen „Tempo“ publicerar en skrivelse, vari vederbörande uppmanas att taga vara på Edisons hjärna. I skrivelsen påpekas, att Edisons hjärna är ett unikt föremål och borde räddas för vetenskapligt studium. I Moskva och Wien finnas redan institut för studium av bemärkta personers hjärnor. Nu är sålunda turen hos Amerika.

Polisen ger tappt.

Polisen i Helsingfors, som en längre tid sysselsatt sig med den bekanta Tattormossgåtan, har nu insett att den ej kan lösa den och därför utfäst en belöning av 10.000 Fmk åt den, som kan bringa klarhet i mysteriet.

Som bekant har ju ett stort antal gravar öppnats å begravningsplatsen i Malm, varvid framgått att flera lik stympats och sålunda sakna några lemmar. Vem som utfört dådet, har, som ovan framgår, ej kunnat utredas. Vaktmästaren Saarenheimo sitter fortfarande häktad och förnekar energiskt all vetskap om det, som lägges honom till last.

Tio banker i U. S. A. ha åter stängts. Tio amerikanska banker ha slagit igen bland dem en japansk bank i Seattle med insättningar på 2½ milj. dollar. Sammanlagda insättningarna i de tio bankerna uppgingo till 13,345,000 dollar.

Japan vägrar godkänna N. F.-rådets resolution.

Japan har vägrat att godkänna folkförbundsrådets resolution i den mandsjuriska frågan.

Agence Indopacifique meddelar, att 200 man reguljära kinesiska trupper angripit Susjiantun, en förstad till Mukden, varvid de förstörde telegraf- och telefonledningarna. De blevo skingrade av ett detachment av Mukdens garnison. Man anser att de japanska trupperna under nuvarande förhållanden omöjligt kunna utrymma Mandsjuriet.

N. F.-rådet förkastar det japanska motförslaget.

Rådet har med alla röster mot Japans förkastat det japanska motförslaget och därefter antagit det tidigare framlagda resolutionsförslaget. Även vid denna votering röstade Japan mot, men samtliga övriga rådsmedlemmar, däribland Kina, för förslaget.

Före omröstningarna underströk Briand vikten av att uppnå en lösning av konflikten. Han betonade att rådets resolution icke giver rum för några misstolkningar och att den utslutande dikterats av omsorg om och respekt för parternas utfästelser och internationella överenskommelser. Å andra sidan är det japanska kontraförslaget, yttrade Briand, dunkelt och tve tydigt. Briand erinrade om de löften, som Japan avgav i september. Japan kan icke lösa tvisten annat än på fredligt sätt. Den militära okupationen kan emellertid icke sägas vara ett fredligt medel, och om den förlänges, kan den bli källan till oroligheter och få allvarliga konsekvenser.

Japan ämnar utträda ur Folkförbundet?

De officiella japanska kretsarna, som äro besvikna och missnöjda över folkförbundsrådets hållning, dölja icke sin avsikt att på allvar överväga Japans utträde ur Folkförbundet, som icke blott svårt negligerat Japans synpunkter, utan även gjort avsteg från sina principer genom att icke insistera på fördragens helgd. Japans fördragsenliga rättigheter anses nämligen utgöra själva huvudsaken i spørsmålet.

Sovjet förser kinestrupperna i Mandsjuriet med vapen och ammunition.

Det berättas att Sovjet är i färd med att förse de kinesiska trupperna i Mandsjuriet med vapen och ammunition. Det påstås att dessa vapen skulle komma till användning för att nedslå det mot Tjangsuhliang riktade upproret som ledes av Shang-cai Peng. *Hbl.*

Moskvafloden skall förenas med Volga och Dnjepr.

Förberedande arbeten för byggandet av en kanal, som skall förena Volga med Moskvafloden, ha begynt, meddelar Krasnaja Gazeta. Vid Staritsa, det ställe där Volga skall ledas ned mot Moskva anläggas en stor damm.

En annan väldig damm skall byggas nordligare i Bologojetrakten och skall få en höjd av 22 meter och en längd av cirka en kilometer. Genom sistnämnda dammbyggnad kommer vattennivån i kringliggande kärr, sjöar och floder att stiga och omfatta en vattenreservoar på 630 kvadratkilometers areal.

Vid Bologoje skall så anläggas en stor hamn. En del av vattnet i den ovannämnda reservoaren kommer att längs floden Msta ledas till Ilimensjön och floden Volchov, från vilken senare vattnet skall flöda ut i Ladogasjön. Vid staden Novaja Ladoga skall byggas en damminrättning, som tvingar Volchovvattnet att strömma i riktning mot Nevan.

Följaktligen komma ångare från Petersburg att längs Nevan och vidare över Ladoga — Volchov — Bologojereservoaren kunna taga sig fram till Moskva och längs Volga till Kaspiska havet.

Dessutom är avsikten att förena Moskvafloden med Svarta havet genom en kanal till Okaflo den och dennas förbindande med Desnafloden och Dnjepr.

Kyrkligt meddelande:

Gudstjänst i Sv kyrkan söndagen den 8 nov. kl. 11 f. m.

FILTAR för PAPPERSBRUK, CELLULOSA- & TRÄMASSEFABRIKER
Schullström & Sjöströms Fabriksaktiebolag, Nögsjö

HERDINA LINDBERGS EFTR. Inneh. Anna Sultan Stora Torget 3 - Linköping - Telefon 178
1:sta kl. Konditorisertering Försäljning av:
Choklad - Konfekt - Bakelser och Småbröd
Beställningar emottagas

EVANGELISKA FOSTERLANDSSTIFTELSENS**BOKFERLAG**

Stockholm 3. Tel. Norr 327 65 (växel)

Biblar — Psalmböcker —
Religiös litteratur

Välsorterad

BOK- och PAPPERSHANDEL

Bästa drivkraft för fartyg av alla slag är**MARIN- > J. M. < JUNE-
MOTORN > MUNKTELL**A.-B. Jönköpings Motorfabrik, Jönköping. Telegr.: MOTOR
Telefon 197, 897**Överum**är namnet, som garanterar verklig
kvalitet å plogar och plogdelar.**HANSA**

STOCKHOLM

Aktiekapital och reservfond
Kr. 6.000.000**FÖRSÄKRING**Avdelningskontor i Reval:
S. Karja 7.Giv barnen **SVEA**
CHOKOLAD och CACAO
Närande. Välsmakande.
A.-B. Svea Choklad-Norrköping**A.-B. Lidköpings Vikingsågar
LIDKÖPING****VIKING**Representant för Estland
Johan Grönsjö. Vana Viru 9. Reval.Aktiebolaget
Nya Spis- & Knäckebrödsfabriken
OSKARSHAMN Välkända brödsorter rekommenderas.
Köp det! Åt detEGONLINEN uppehåller regelbunden trafik
Göteborg med alla mellantiggande svenska
hamnar till KARLSKRONA—DANZIG—LIBAU
—RIGA—REVAL—HÅLSINGFORS.**„Besök Borås“****LENNA BRUKS AKTIEBOLAG**Länna station Tillverkar och försäljer:
Byggnadssnickrier Hyvlade och ohyvlade
Trävaror Träkol, Ved av alla slag
Begär offert**Vildskinn**Räv, Utter, Mård, Hermellin.
Ekorre, Hare och Kanin upp-
köpas till allra högsta pris.
Vi betala högsta priser, då skinnen h vuvsak-
ligen äro för egen fabrikation. Prislista sände-
mot porto.

OUGSTEDTS PÅLSVARUFABRIK Malmö 4

CARL FREDRIKS BIERSTUGA

Hantverkargatan 17.

NORRKÖPING

REKOMMENDERAS

Reserverad annonsplats**TVÅ****Kvalitetsmärken**

Gammal

Norrlands Akvavit

och

Renat Bordsbrännvin

46%

Begär alltid dessa
brännvinsorter på
restauranter och sys-
tembolag**Finbrukens Brevpapper**utan jämförelse bäst och billigast.
Klippan Lessebo Grycksbo**Betald annonsplats**

Aktiebolaget J. E. Arndt

Hudiksvall Ångbåtsexpedition, Befraktnings-
Skeppsmäklari och Speditionsaffär, Lager av
kol och Byggnadsmaterialer. Rikstelef.: 245, 287
325. Telegrafadr.: Arndtbolaget.**Reserverad annonsplats**Året Runt bra mat
System bolagets Restaurang på
LAXEN, HALMSDAT

Norrköpings Kemiska Undersökningsanstalt,

Norrköping, Tel. 1249.

Utför kemiska analyser och provtagningar.
Inneh.: Civiiling. John Wanselin. stadskemist.**Restaurant Runan**Sundsvalls popu-
läreste restaurant.

HEMTREVLIGFESTVÄNING

Förträfflig mat. Billigaste priser

Svenska Bomullflaggor

Hängmattor av Bomullstyg

Gefle Manufaktur Aktiebolag

Strömsbro

Telefoner: Gävle 88, 2288 och 1689.

BIERSTUGANI

Spångabacken, Norrköping.

Rekommendera sina väl tempererade malt-
drycker.**SVEDALA**Tegelmaskiner, Grävmaskiner, Stenkros-
sar, Vägbyggnadsmaskiner, Betong-
blandare, Torvmaskiner, Bränstekros-
sar för Torv, Koks och Kol, Pulverise-
ringsmaskiner, Vindsiktat, Transportap-
parater, Lastningselevatorer, Rullager,
Rallvagnshjul, Kökligods, rekommende-
ras.**AKTIEBOLAGET****ÅBJÖRN ANDERSON**Post- och Tel.-adr.: Svedala, Gjuteriet.
Tel.: Mamnanrop: Gjuteriet**RESTAURANT DAMBERG**Matsalen i tr. Stockholm rekommenderas
Beställningar av bord N. 129 11. N. 62 85.**SVEABLANDNING**Rostkaffet i blågula påsarna
tillfredsställer alla i parti från
ENGWALL HELLBERG A.-B., GÄVLE

VID BESÖK I VÄXJÖ REKOMMENDERAR

JärnvägsrestaurantenVÄXJÖ sitt erkänt goda kök. Fullständig
spritservering. Förstklassig musik. På som-
maren enda platsen i staden för härlig
parksvering. God plats för bilar.**„Besök Karlstad“****ORSA KÄTTINGFABRIK**

ORSA

(Innehavare: Järnhandl. Birger Olsson)

Tillverkar

Kätting och Flottningssmidan
ävensom Specialkätting för olika ändamål
EXCENTERKOPPLETAll kätting provas och utföres av prima
svenskt specialjärn. Infordra offer. Telefo-
ner 9 och 194.